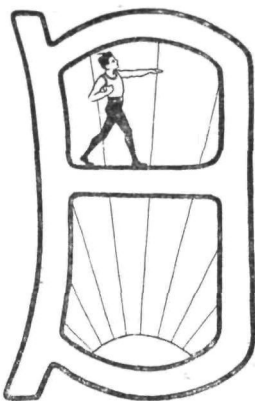

SLOVAN SLOVANOV:

Tone.

ilo je pred začetkom šolskega leta. — Tone, ki je prišel s kmetov v mesto, se je vpisal v gimnazijo. Stanovanje z zajtrkom je dobil za dvanajst kron; toda kje kosilo, kje večerja? V različnih krajih se je že oglasil, a povsod so ga odslovili...

Zvonilo je poldan, ko je sedel v parku. Še dve dvajsetici je imel, ki jih je skrbno hranil za šolske potrebščine. Videl je druge dijake, ki so šli v gostilnico, a kaj naj stori on? Lačen je bil, ampak če zapravi zadnje krajcarje za kosilo, kaj potem? —

Šel je k peku in si kupil žemljo. »Dovolj bo!« si je mislil. Nato je šel na stanovanje. Njegovi so-stanovalci, sinovi imovitejših staršev, so sedeli okrog mize, a gospodinja jim je delila cmoke. Zaželel si jih je, ko se ga je polastila lakota; pa nihče mu ni rekel: »Na, jej; vem, da si lačen!«

Ko so pojedli, se obrne gospodinja k Tonetu in mu reče:

»No, Tonče, kje pa si ti kosil?«

»V gostilnici.«

»Kaj si pa jedel?«

»Meso.« Jedel je le žemljo, toda sram ga je bilo pripoznati.

»Ka-a-aj? Meso si jedel? Pa danes, ko je petek?!« se je zadrł gospodar. Njegov glas je bil strog in osoren.

»Ti si pa postrežeš,« je začela gospodinja. »Mesa si kupiš in še celo na petek. Lepo si začel. Ali ima tvoja mati toliko denarja? Teško! Pa če ga tudi ima; ampak na petek jesti meso! Nič bi ne rekla, če bi bil star; ampak ti, ki si začel komaj hlače nositi, o, o!...«

»Pusti ga!« jo je prekinil gospodar. »Bomo videli, kako dolgo bo tak gospod. Iz tebe že ne bo nič, kakor si pokazal. Saj se mu že na obrazu pozna, da ni za študenta...«

Tone je stal v kotu in poslušal, ne da bi kaj rekel. V duši mu je pa kipelo in sililo na dan. Pobegnil je ven, da bi se skrnil pred lažjo in sramoto. Stisnil se je za ogal hiše, kjer se je razjokal nad uboštvo, ki se je zaradi njega zlagal.

Zvečer pred molitvijo je Tone stopil pred gospodarja in gospodinjjo in jima povedal resnico. Nato je dostavil:

»Ko sem stal za hišo in jokal, me prime za ramo bradat gospod in me vpraša, čemu jokam. Jokaje mu razložim svoj položaj. Gospod mi namigne, in šel sem z njim. Doma me je pogostil in mi obljubil, da bom dobival vse leto pri njem hrano zastonj, če se bom pridno učil.«

